

Måndagen den 2 mars
Kl. 12.00

*Kompletteringsval till
utskott*

1 § Justerades protokollen för den 13, 16, 17, 18, 19 och 20 februari.

2 § Talmannen meddelade att Gerd Engmans uppdrag som ersättare för statsrådet Anita Gradin upphört den 28 februari och att *Sylvia Lindgren* (s) fr. o. m. den 1 mars skulle tjänstgöra som ersättare för Anita Gradin under tid hon är statsråd.

3 § Kompletteringsval till utskott

Anf. 1 TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som suppleant i utrikesutskottet efter Gerd Engman anmält *Sylvia Lindgren*.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet

Sylvia Lindgren (s)

4 § Anmäldes och bordlades

Propositionerna

1986/87:84 Överprövning i personalärenden

1986/87:85 Godkännande av uppsägning av vissa dubbelbeskattningsavtal

1986/87:93 Bostäder åt unga

5 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1986/87:Sk145 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

1986/87:Sk146 av Britta Bjelle och Anne Wibble (fp)

Förbättrad skattekontroll av vinster på värdepapper (prop. 1986/87:78)

1986/87:So108 av Gunnar Biörck i Värmdö (m)

1986/87:So109 av Hugo Hegeland (m)

1986/87:So110 av Sten Svensson (m)

1986/87:So111 av Göran Ericsson (m)

Prot. 1986/87:77
2 mars 1987

1986/87:So112 av Gunnar Biörck i Värmdö (m)
1986/87:So113 av Alf Svensson (c)
1986/87:So114 av Göte Jonsson m. fl. (m)
1986/87:So115 av Arne Kjörnsberg (s)
1986/87:So116 av Karin Israelsson m. fl. (c)
1986/87:So117 av Margitta Edgren m. fl. (fp)
1986/87:So118 av Ing-Marie Hansson och Margareta Palmqvist (s)
1986/87:So119 av Margareta Persson (s)
1986/87:So120 av Ulla Tillander m. fl. (c)
1986/87:So121 av Ulla Tillander m. fl. (c, m, fp)
1986/87:So122 av Jörn Svensson m. fl. (vpk)
1986/87:So123 av Björn Samuelson och Oswald Söderqvist (vpk)
1986/87:So124 av Inga Lantz och Viola Claesson (vpk)
Förslag till lag om dödens inträde, m. m. (prop. 1986/87:79)

6 § Anmäldes och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden

1986/87:20 Omhändertagande av dödfött foster

1986/87:22 Ändring i 8 kap. 10 § riksdagsordningen

Skatteutskottets betänkanden

1986/87:21 Den tillfälliga förmögenhetsskatten för livförsäkringsbolag,
m. m.

1986/87:22 Hundskatten

1986/87:24 Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Irland (prop.
1986/87:77)

Justitieukskottets betänkanden

1986/87:16 Anslag till statsrådsberedningen m. m. (prop. 1986/87:100 delvis)

1986/87:17 Anslag till justitiekanslern (prop. 1986/87:100 delvis)

1986/87:18 Anslag till Svensk författningssamling m. m. (prop. 1986/87:100
delvis)

Utbildningsutskottets betänkande

1986/87:9 Anslag till utbildningsdepartementet, m. m. (prop. 1986/87:100
delvis)

Meddelades att följande interpellationer framställdes

Meddelande om interpellationer

den 20 februari

1986/87:185 av *Paul Lestander* (vpk) till arbetsmarknadsministern om fler arbetstillfällen för kvinnor i Norrbotten:

I ett nyhetsbrev från statistiska centralbyrån, Norrbottenskansliet, pekas på ett mycket allvarligt problem i Norrbotten. Det råder en närmast enorm övervikt för männen i de åldrar där familjebildning och barnalstring är vanligast. För att illustrera detta förhållande kan följande tabell tjäna som exempel:

Antalet män per kvinna i åldern 25–44 i Norrbottens län

Arvidsjaur	2,09
Arjeplog	2,68
Jokkmokk	2,07
Överkalix	3,56
Kalix	1,96
Övertorneå	2,77
Pajala	3,18
Gällivare	1,83
Älvsbyn	1,92
Luleå	1,42
Piteå	1,51
Boden	1,32
Haparanda	1,79
Kiruna	1,91
Hela länet	1,67

Här handlar det bokstavligen om överlevnad, om ett onaturligt och skevt förhållande där människors behov av umgänge, närhet, värme och kärlek är hotat. Bakom dessa siffror döljs mångåriga försummelser och brister i de regionalpolitiska insatserna, brister som finns inom utbildning, näringslivsstruktur, krympande offentlig sektor, uteblivna marknadsföringsinsatser för turismen och frånvaron av förädlingsinsatser inom basnäringarna. Dessa brister har tydligt lett fram till att kvinnorna förlorat sin tro på en framtid i Norrbotten. Det finns uppenbara risker att detta handlingsmönster kommer att upprepas av de yngre männen i länet.

Den utbyggnad som ägde rum av den offentliga sektorn under 1970-talet kom framför allt kvinnorna till godo. Från 1970 till 1980 ökade antalet offentligt anställda i Norrbotten från 22 309 till 37 126. Antalet kvinnojobb inom denna sektor ökade under samma tidsperiod från 13 994 till 25 954. I stort sett 80 % av ökningen kom därmed länets kvinnor till godo.

Vi kan därmed konstatera att utbyggnaden av den offentliga sektorn både varit av stor regionalpolitisk betydelse och gett ökad möjlighet för kvinnor att få jobb.

Prot. 1986/87:77
2 mars 1987

Meddelande om interpellationer

En fortsatt utökning av den offentliga sektorn är en av de viktigaste garantierna för fler kvinnojobb i Norrbotten.

Under hänvisning till ovanstående vill jag till arbetsmarknadsministern rikta följande frågor:

1. Vilka arbetsmarknadspolitiska åtgärder avser ministern vidta för att utjämna könsbalansen i Norrbottens kommuner?
2. Vilka insatser planeras inom näringspolitiken för att öka förädlingen inom basnäringarna med inriktning på att öka antalet kvinnojobb?
3. Planeras några särskilda utbildningsinsatser för att förbättra kvinnors möjligheter att försörja sig i Norrbottens län?
4. Vilka åtgärder planeras från regeringen för att öka resurserna för kommuner och landsting i Norrbotten att skapa fler kvinnojobb?

1986/87:186 av *Bo Hammar* (vpk) till justitieministern om säkerhetspolisens arkiv:

Har protestskrivelser från svenska arbetarorganisationer till amerikanska ambassaden med anledning av domarna mot Sacco och Vanzetti 1923 i dag betydelse för säkerhetspolisens arbete? Gäller det också politiska möten mellan 1929 och 1938 och handlingar angående kommunister 1919–1933? Så motiverar nämligen säpo sin vägran att till riksarkivet överlämna gamla, historiska dokument och dossiéer. Eftersom vi alla önskar att vårt land har en väl fungerande och verklighetsförankrad säkerhetstjänst, har vi anledning att känna oro när säpo på detta sätt motiverar sin vägran att tillstå riksarkivet de begärda dokumenten. Säkerhetspolisen åberopar sig i brevväxlingen med riksarkivet på ett hemligt "fribrev" från regeringen, som skulle göra att man står över gällande lagar i fråga om arkivmaterial. Det skulle också innebära att säkerhetspolisen skulle kunna göra sig av med känsligt och centralt material.

För varje demokratiskt land är det ytterst angeläget att det existerar en väl fungerande demokratisk kontroll över säkerhetstjänsten. Otaliga exempel visar att detta är en mycket svår uppgift. Vår egen säkerhetspolis är nästan helt skyddad från insyn, också från andra samhällsorgan. Vägran att lämna ut ens mycket gamla handlingar tyder på att man vant sig vid att agera mycket egenmäktigt och dessutom känner ett behov av att sopa igen alla spår också i gamla affärer som i dag saknar all säkerhetspolitisk betydelse, men som har historiskt intresse. Att t. ex. deponera handlingar på riksarkivet om Hinke Bergegrens verksamhet i seklets begynnelse, kan rimligtvis inte äventyra rikets säkerhet.

Mot bakgrund av vad som anförts vill jag ställa följande fråga till justitieministern:

Är justitieministern beredd att utforma klara direktiv om arkivering av säkerhetspolisens material?

den 26 februari

Prot. 1986/87:77
2 mars 1987

Meddelande om interpellationer

1986/87:187 av *Hans Göran Franck* (s) till utrikesministern om den politiska utvecklingen i Turkiet:

Mer än ett år har gått sedan Sverige och fyra andra europeiska länder, som tidigare hade anmält Turkiet till Europakommissionen om mänskliga rättigheter, återkallade sin anmälan och träffade en uppgörelse med Turkiet på tre punkter: Den turkiska regeringen skulle upphäva undantagstillståndet i hela landet, en allmän amnesti för politiska fångar skulle utlysas samt tortyren skulle stoppas.

Fortfarande tillämpas militära och civila undantagstillståndslagar i 13 provinser i Turkiet. Den turkiska regeringen har ännu inte framlagt något förslag för en allmän amnesti åt politiska fångar. De vidtagna åtgärderna mot tortyr är långt ifrån tillfredsställande. Amnesty Internationals senaste rapport pekar på fortsatt omfattande tortyr vid polisförhör.

Dagen före julafton 1986 dömdes 264 DISK-ledare till mycket hårda fängelsestraff. Det rättsliga förfarandet och domarna är en rättsskandal, helt oförenlig med de rättsprinciper som råder i Europarådets medlemsländer.

Turkiets f. d. premiärminister Bülent Ecevit, dömdes nyligen till 11 månaders och 20 dagars fängelse. Ecevits brott bestod i att hålla ett anförande vid ett valmöte i höstas.

Godtyckliga arresteringar förekommer alltjämt. Nyligen anhölls sex strejkande arbetare vid NETAS-fabriken i Istanbul.

Rättegången mot den turkiska freds rörelsen liksom andra politiska rättegångar fortsätter.

Den turkiska regeringen har ännu inte vidtagit några som helst åtgärder för att förändra den odemokratiska konstitutionen och undanröja den antifackliga lagstiftningen.

Detta är endast få exempel på förekommande brott mot Europarådets stadgar och Europakonventionen om mänskliga rättigheter.

Den rådande situationen i Turkiet bekräftar att den uppgörelse som träffades med Turkiet i december 1985 ännu inte har lett till avsedda resultat.

Enligt uppgörelsen skulle Turkiet och kommissionen avge en gemensam slutrapport senast den 1 februari 1987. Rapporten har inte offentliggjorts.

Vid en interpellationsdebatt i november 1985 om situationen i Turkiet, svarade utrikesministern att Sverige avvaktade slutrapporten för att utvärdera situationen i Turkiet och vid behov ta nya initiativ för att förmå den turkiska regeringen att påskynda den demokratiska utvecklingen och att respektera de mänskliga rättigheterna.

Med anledning av det anförda får jag till utrikesministern ställa följande frågor:

1. Hur bedömer utrikesministern utvecklingen i Turkiet i anledning av den redovisning som föreligger i slutrapporten?
2. Vilka initiativ avser regeringen att ta för att den demokratiska utvecklingen skall påskyndas och för att de mänskliga rättigheterna skall respekteras i Turkiet?

8 § Meddelande om frågor

Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 20 februari

1986/87:390 av *Margó Ingvardsson* (vpk) till arbetsmarknadsministern om rätten till ledighet för vård av barn:

Enligt lagen om rätt till ledighet för vård av barn har den anställde rätt att förkorta arbetstiden till tre fjärdedelar av normal arbetstid. Detta gäller tills barnet fyllt åtta år eller intill dess att det första skolåret slutar, om det är senare än åttaårsdagen.

Med hänvisning till ovanstående frågor jag:

Vill arbetsmarknadsministern medverka till att en förälder i stället för att dagligen korta arbetstiden kan välja att få en ledig dag per vecka, t. ex. på grund av svårigheter med resor till och från arbetet?

den 25 februari

1986/87:391 av *Börje Hörnlund* (c) till socialministern om ny thoraxklinik i Umeå:

En utredning inom socialstyrelsen har visat på det stora behovet av ytterligare thoraxoperationer. Efter noggrann prövning har landstingsförbundets styrelse enhälligt kommit fram till att en ny thoraxklinik bör öppnas i Umeå. De fyra landsting som ingår i norra sjukvårdsregionen anser enhälligt att thoraxkliniken i Umeå bör komma i drift så snart som möjligt.

Statens förhandlingsnämnd anser att regeringen har att ge förhandlingsnämnden klartecken för att den tillsammans med NUU-nämnden skall klara upp de ekonomiska frågorna med Västerbottens läns landsting. Jag vill därför fråga socialministern:

Är socialministern beredd att omedelbart ge statens förhandlingsnämnd det klartecken som den anser sig behöva för att den omgående skall kunna slutföra erforderliga förhandlingar om en ny thoraxklinik i Umeå med Västerbottens läns landsting?

9 § Kammaren åtskildes kl. 12.02.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Olof Marcusson